

An Investigation of the Opinions of Primary School Teachers' on Preschool Education and the Transition Process From Preschool to Primary School¹

Feyza TANTEKİN ERDEN² Dilek ALTUN³

ABSTRACT. The aim of this study was to investigate primary school teachers' opinions regarding the importance and functions of preschool education, the transition process from preschool education to primary education, and children's problems related to school transition processes. First, teachers were asked to complete the Primary School Teachers' Views about Early Childhood Education Scale (N=200). In addition, 15 primary school teachers were interviewed. The results showed that there was a significant mean difference in teachers' opinions in terms of age and the department that they graduated from whereas there was not a significant mean difference regarding gender. The interview findings revealed that primary school teachers supported the efforts to expand early childhood education. They mentioned the importance of early childhood education on children's development. In addition, primary school teachers' expectations and comments related to early childhood education and applications were presented

Keywords: Primary school teachers; opinions; preschool; primary school transition process

SUMMARY

Purpose and significance: Information and skills gained by children in preschool education are the basis of their primary education. However, they may have some adaptation problems while they are transitioning into primary education from the education environment to which they have been accustomed. The importance of harmony and integrity between preschool and primary school is vital in order to accommodate an easy transition from the preschool education to primary education (Oktay, 2003). In order to realize an effective transition for students, preschool and primary school teachers need to interact with one another and share information (CDE, 1997). The interaction between the primary school teacher and preschool teacher ensures the integrity and harmony between the two programs on the one hand and, on the other, allows the tracing of child development and learning process. In this regard, it is thought that knowing the opinions and expectations of primary teachers about the preschool education and primary education programs would be useful to facilitate this transition. The main purpose of this study is to investigate primary teachers' opinions on early childhood education and then present primary teachers' expectations and comments regarding preschool education and applications in Turkey.

Method: The study was conducted by using survey research design. There were two different participant groups. The first group of the primary teachers (N= 200) participated in the pilot study of the scale. The second group of the primary teachers (N=200) responded to the final version of the scale. In addition, 15 teachers were interviewed.

Results: The findings revealed that there was a significant mean difference in teachers' opinions in terms of age and the department that they graduated from whereas there was not a significant mean difference regarding gender.

The interview findings revealed that primary teachers indicated the importance of preschool education on children's development and school readiness. According to teachers' responses, children who had enrolled in preschool had different school transition problems than those who had not attended preschool.

Discussions and Conclusions: The findings of the study were in accordance with Yiğit-Orhan (2006), Yapıcı and Ulu (2010) and Yalman (2007). Primary teachers indicated the role of preschool education on children's primary school readiness. On the other hand, the teachers pointed out the deficiencies of preschool education. Depending on their observation, they cited that some of these deficiencies can hinder children's primary grade learning process. As a result the findings revealed that establishing coordination between the preschool and primary education systems is important from the point of ensuring children's adaptations to primary education and increasing their capabilities in academic achievements, as well as their self-reliance.

¹ This research was presented at 10th National Primary Teaching Congress, held in Sivas on May 5-7, 2011

² Assoc. Prof. Dr., Middle East Technical University Faculty, (Corresponding Author), tfeyza@metu.edu.tr

³ Res. Assist., Ahi Evran University - Middle East Technical University, daltun@metu.edu.tr

Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretime Geçiş Süreci Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*

Feyza TANTEKİN ERDEN¹ Dilek ALTUN²

Öz. Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin önemi, işlevi, okul öncesinden ilköğretime geçiş süreci ve okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların ilköğretime geçiş sürecinde yaşadıkları güçlükler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Ölçeği (OÖEHGÖ), 200 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında ise sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitiminin önemi, okul öncesi eğitim hakkında sahip oldukları bilgi kaynakları ve ilköğretime geçiş süreci hakkındaki görüşlerini daha detaylı incelemek amacıyla 15 sınıf öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, sınıf öğretmenlerinin OÖEHGÖ ölçeğinden aldıkları puanlar arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmazken, mezun olunan bölüm ve yaş değişkenleri açısından anlamlı fark bulunmuştur. Görüşme sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitimi önemli bulmakta, okul öncesi eğitiminin yaygınlaştırılması ile ilgili çalışmalarını desteklemektedir. Ayrıca çalışma kapsamında sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ile ilgili eksik buldukları uygulamalar ve okul öncesi eğitim hakkındaki beklentileri de sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: sınıf öğretmenleri; görüş; okul öncesi; ilköğretime geçiş süreci

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan ilköğretimin başlangıcına kadar olan 0-72 aylık dönemi kapsayan, çocuğun fiziksel, bilişsel, sosyal, duygusal ve dil gelişimini, uygun ve zengin uyarıcı çevre imkânları sağlayarak bütüncül olarak destekleyen ve ilköğretime hazırlayan eğitim sürecidir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2001; Bekman ve Gürlesel, 2005; MEB, 1993; Poyraz ve Dere, 2003).

İnsan yaşamının ilk altı yılı, gelişimin en hızlı olduğu ve yaşanan çevreyle etkileşimin en aktif olduğu yıllardır (Ural ve Ramazan, 2007). Beyin gelişiminin en hızlı olduğu yaşamın ilk yıllarında çevreyle olan etkileşim ve sunulan uyarıcılar, bütüncül gelişim için büyük önem taşımaktadır (Gogtay ve diğerleri, 2004; Özmert, 2005). Bu dönemde çocuğun karşılaştığı ve maruz kaldığı uyarıcılar beyinde yeni sinaptik bağlar kurmakta ve dentrit dallanmasını sağlamaktadır. Uyarılmayan ve bunun sonucunda kullanılmayan nöronlar ise ölmektedir (Knudsen, 2004). Bu dönemde çocuğun kazandığı deneyimler dil, sosyal, fiziksel ve duygusal gelişimi açısından da büyük önem taşımaktadır (Berk, 2009).

Yapılan birçok çalışmada okul öncesi dönemde alınan eğitimin kısa ve uzun vadede yararları ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Okul öncesi eğitimin kısa vadede yararlarını inceleyen araştırma sonuçlarına göre okul öncesi eğitim alan çocukların almayan çocuklara oranla ilköğretimin ilk yıllarında sosyal gelişim (Atılğan, 2001; Ekinci, 2001; Erbay, 2008; Kılıç, 2008; Özbek, 2003; Uğur, 1998), duygusal gelişim (Ekinci, 2001; Erbay, 2008; Toluç, 2008), dil gelişimi (Ferah, 1996; Öztürk, 1995; Taner ve Başal, 2005; Taner, 2003; Temiz, 2002), özbakım becerileri (Tamkavas, 2003; Toluç, 2008), fiziksel gelişim (Toluç, 2008), okula hazırbulunuşluk ve akademik başarı (Başer, 1996; Cinkılıç, 2009; Dağlı, 2007; Dursun, 2009; Ergün, 2003; Esaspehlivan, 2006; Karagöllü, 1995; Siva, 2008; Tuğrul-Atik, 1992) ve sanatsal gelişim (Büyükekiz, 2008; Yekta, 2005) bakımından daha başarılı oldukları gözlenmiştir.

*Bu çalışma 12 yıllık zorunlu eğitim uygulamasından önce yürütüldüğü ve geliştirilen ölçekte ve görüşme sorularında ilköğretim ifadesi kullanıldığı için metin içinde ilköğretim yerine ilköğretim ifadesi kullanılmıştır.

** Bu araştırma, 2011 yılında Sivas'ta düzenlenen 10. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1 Doç. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tfeyza@metu.edu.tr

2 Araş.Gör., Ahi Evran Üniversitesi- Orta Doğu Teknik Üniversitesi, daltun@metu.edu.tr

Ayrıca okul öncesi eğitim alan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitim almayan öğrencilere oranla ilişkiyi baslatma ve sürdürme, grup içerisinde çalışma, özdenetimini koruma (Erbay, 2008), okula gelmede daha istekli olma, eşyalarını arkadaşlarıyla paylaşma, okul ve sınıf içi kurallara uyma, nezaket ve görgü kurallarına uyma hususlarında (Toluç, 2008) daha ileride oldukları gözlenmiştir.

Büyükekiz (2008), ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin yaptıkları resimleri incelediği çalışmasında, okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin resimleri arasında yaratıcılık, özgünlük, görsellik, boyutsal algılama ve orantı gibi alanlarda önemli farklılıklar saptamış, okulöncesi eğitimin diğer alanlarda olduğu gibi sanat alanında da öğrenci gelişimine büyük katkısı olduğunu ifade etmiştir. Yekta (2005) okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, almayan öğrencilere oranla ortaokul yıllarında da teknik ve nitelik açısından daha başarılı resimler yaptıklarını ve bu etkinin ortaokul kademesinde de devam ettiğini belirtmiştir.

İlkokul birinci sınıf öğretmenleri, okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler arasında öz bakım becerisi açısından öğrencilerin temizlik kurallarını bilme ve uygulama (el-yüz yıkama vb), giysilerini yardımsız giyininip çıkarabilme, kaza ve tehlikeli durumlardan kendini koruyabilme, tuvalet kontrolünü sağlayabilme becerileri bakımından okul öncesi eğitimi alan öğrenciler lehine anlamlı fark bulunduğunu belirtmişlerdir (Toluç, 2008). Ayrıca bu öğretmenler okul öncesi eğitim alan öğrencilerin dil becerileri açısından da okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre sözel olarak kendilerini ifade etme ve resme bakarak hikâyeyi ayrıntılarıyla anlatabilme becerileri açısından da daha başarılı olduklarını ifade etmişlerdir (Toluç, 2008). Okul öncesi eğitim alan çocukların bu eğitimi almayanlara oranla ilk okuma yazmaya da daha önce geçtikleri gözlenmiştir (Dikici-Sığırtmaç ve Yılmaz, 2008). Ayrıca ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan çocukların akıcı okuma, seviyesine uygun dergi ve kitapları okumada istekli olma, kelimeler, cümleler ve satırlar arasına uygun boşluklar bırakarak yazma, bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun olarak yazma, yazılarında imla kurallarını (nokta, virgül, soru işareti) kullanma açısından daha başarılı oldukları ve sesli harfleri daha az karıştırdıkları tespit edilmiştir (Toluç, 2008). Okul öncesi eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasında karne notları açısından da okul öncesi eğitim alanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur (Siva, 2008). Her bir gelişim alanının birbirini etkilediği ve birbirinden etkilendiği düşünüldüğünde erken yaşlarda sunulan imkânların çocuğun bütüncül gelişimi için ne kadar önemli olduğu görülmektedir.

Okul öncesi eğitimin uzun vadede yararlarını araştıran araştırma sonuçlarına göre, okul öncesi eğitim alan çocuklar gelecekte daha az tutuklanmakta, eğitim hayatına daha uzun süre devam etmekte, daha yüksek oranda liseden mezun olmakta ve daha az oranda alkol ve uyuşturucu kullanmaktadır (Adams, Edie, Riley, Roach ve Ittig, 2004; Barnett, 1995; Schweinhart, 2007).

Okul öncesi eğitimin sadece çocuk açısından değil aynı zamanda aile ve toplum açısından da önem taşıdığı görülmektedir (Adams ve diğerleri, 2004; Barnett, 1995; Schweinhart, 2007). Türkiye’de okul öncesi eğitimin fayda-maliyet analizinin yapıldığı bir çalışmada, erken çocuklukta kaliteli müdahale çalışmalarının çocuğa, aileye, topluma ve ekonomiye yüksek getiriler sağlayan yatırımlar olduğu ortaya konmuştur (Kaytaç, 2005). Çalışmada ayrıca, erken çocukluk eğitimine yapılan her bir birimlik yatırımın 6.37 birime kadar getiri sağladığı saptanmıştır. Bir yıllık erken çocukluk eğitimine yapılacak olan bir birimlik yatırımın, bireye ve topluma sadece okulu terk oranlarının düşmesiyle 2.28 birimlik bir fayda sağlayacağı hesaplanmıştır. Başka bir çalışmada ise Türkiye’de erken çocukluk eğitim programları için yapılan fayda-maliyet analizinde kısıtlı bir senaryo ile yatırılan her bir dolara 4.35 dolar alınırken, daha esnek bir senaryoda ise her bir dolara 6.31 dolar alınacağı hesaplanmıştır (Bekman ve Gürlesel, 2005).

Okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimine kısa ve uzun vadede katkısı ve buna paralel olarak toplumun gelişimine katkısının anlaşılmasıyla birlikte, Türkiye’de okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve ücretsiz zorunlu eğitim kapsamına alınması çalışmaları hız kazanmıştır. Bu doğrultuda 2009-2010 eğitim öğretim yılında 60-72 ay grubu için 32 pilot ilde zorunlu okul öncesi eğitim uygulamaları başlatılmıştır. 2010-2011 eğitim öğretim yılında pilot il sayısı 57’ye çıkarılmıştır. Bu uygulama ile birlikte 2011-2012 eğitim öğretim yılında ülke genelinde 60-72 ay grubunda okul öncesi eğitim alan çocuk sayısı 865.361’e, okullaşma oranı da %69.55’e yükselmiştir (MEB e-Bilgilendirme, 2012). Ülkemizde 2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan yeni 12 yıllık kesintisiz eğitim sistemi ile birlikte okul öncesi eğitim döneminde değişiklik yapılmıştır. Okul öncesi eğitim dönemi 37-66 ay olarak belirlenmiş ve ilkökula başlama yaşı öne

çekilmiştir. Bu değişiklik ile birlikte Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 48-66 ay grubunda okul öncesinde %100 okullaşmanın hedeflendiği ve bu kapsamda “3, 4, 5 Erken Eğitimi Seç” programının uygulamaya konulduğu belirtilmiştir (MEB, 2012, s. 16).

Bu uygulamalar ile birlikte ülkemizde okul öncesi eğitim alan çocuk sayısı artmaktadır. İlköğretime başlayan çocukların birçoğu okul öncesi eğitim alarak bu kurumlara başlamaktadır. Bu öğrencilerin okul öncesi eğitim kurumlarında edindikleri bilgiler, kazandıkları ve geliştirdikleri beceriler ilköğretim için temel oluştururken, mevcut okul öncesi sınıflarında alışmış oldukları sınıf ve eğitim ortamından ilköğretim ortamına geçişlerinin uyum sorunlarını da beraberinde getirebileceği düşünülmektedir. Docket ve Perry (2007)’ye göre çocuklar ilkokula çok çeşitli deneyim ve becerilere sahip olarak başlamaktadır. Çocukların sahip oldukları bu ön deneyim ve becerilerin, yeni bir okul ortamında desteklenen bilgi ve beceriler ile benzerliği, onların okula geçiş sürecini kolaylaştırmakta ve ilkokula olumlu bir başlangıç yapmalarını sağlamaktadır. Fabian ve Dunlop (2005), çocukların ilköğretime geçişleriyle birlikte özellikle sınıf ortamı ve öğretim yönteminin, farklılaşmasına dikkat çekmiştir. Çocukların gözüyle ilköğretim eğitim ortamı ile okul öncesi eğitim ortamı arasındaki farklılıkları inceleyen çalışmalarda da, çocukların ilköğretim ortamını daha akademik buldukları ve ilköğretim eğitim ortamında yaşamlarına daha fazla kuralın girdiği sonucuna ulaşılmıştır (Einarsdottir, 2003; 2007). Çocukların daha akademik ve kurallı bir yapıya sahip olan ilköğretime, başarılı ve sorunsuz geçiş yapmalarında hem çocuğun okula hazırbulunuşluğu, hem de ailenin ve okulun bu geçişe hazırbulunuşluğu önem taşımaktadır (Erkan, 2011; UNICEF, 2012). UNICEF (2012) raporunda, okul öncesi eğitim ve ilköğretim arasındaki eğitim programı ve sınıf ortamının farklılığına dikkat çekerek, geçiş sürecinin daha başarılı bir şekilde geçirilmesinde, okul öncesi eğitim ile ilköğretim arasındaki bütünlük ve devamlılığın önemini vurgulamaktadır. Raporda, geçiş sürecinin devamlılığı açısından ele alınan önerilerden biri de, okul öncesi öğretmenleri ile sınıf öğretmenlerinin eğitiminde aynı pedagojik çerçevenin (öğrenme ortamı, aile katılımı, öğretme stratejileri, planlama, değerlendirme vb.) kullanılmasıdır.

Dereli (2012)’nin sınıf öğretmenlerinin ve okul öncesi öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık süreci ile ilgili görüşlerini karşılaştırmalı olarak incelediği araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık konusundaki görüşlerinin bir kısmı örtüşürken, bir kısmının ise farklılaştığı saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin, anasınıfını bitirdikten üç ay sonra kendi öğrencileri olacak çocukların okul öncesi dönemde alacakları eğitim konusunda farklı beklentileri bulunmaktadır (Yapıcı & Ulu, 2010; Yiğit-Orhan, 2006). Yiğit-Orhan (2006)’ın yürüttüğü araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim hakkında görüş ve beklentileri yaş, öğrenim durumu gibi bazı demografik değişkenler açısından farklılaşmaktadır.

İlköğretime hazırlık süreci ile ilgili sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenleri arasında oluşacak ortak anlayışın çocukların ilköğretime geçişte yaşadıkları sorunları azaltma açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Oluşacak ortak anlayış ilköğretime hazırlık sürecinin standartlaştırılmasına ve okul öncesi eğitim kurumları ile ilköğretim eğitim kurumları arasında koordinasyonun güçlenmesine katkı sağlayacaktır. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve eğitim programına bakış açısı, okul öncesi eğitimden beklentileri ve okul öncesi eğitim alan öğrencilere yönelik görüşlerinin tespit edilmesi, okulöncesi eğitim ve ilköğretim arasında olması gereken koordinasyonun ortaya konulması ve bu koordinasyonun sağlanmasında yaşanan sorunların belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle yürütülen bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin önemi, işlevi, okul öncesinden ilköğretime geçiş süreci, bu iki eğitim kurumu arasındaki koordinasyonun önemi hakkındaki düşüncelerini araştırmak ve okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların ilköğretime geçiş sürecinde yaşadıkları güçlükleri ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerinin “Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Ölçeği (OÖEHGÖ)’nden aldıkları puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin OÖEHG ölçeğinden aldıkları puanları arasında yaş ve mezun olunan bölüme göre anlamlı bir fark var mıdır?

Çalışmanın nitel kısmında ise görüşme yoluyla sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin önemi, eğitim programı hakkındaki bilgileri ve kaynağı, okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların ilköğretime geçişte yaşadıkları sorunlar ve okul öncesi eğitimden beklentileri açık ve kapalı uçlu sorular yoluyla araştırılmıştır.

YÖNTEM

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve okul öncesinden ilköğretime geçiş süreci hakkındaki düşüncelerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırma iki farklı çalışma grubu ile yürütülmüştür. İlk çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenleri (n=200) araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçeğin pilot uygulamasına katılırken, ikinci çalışma grubu (n=200) asıl uygulamaya katılmıştır. Araştırmanın ikinci çalışma grubunu Ankara’da görev yapan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 200 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1. *Çalışmada yer alan sınıf öğretmenlerine ilişkin demografik bilgiler*

Özellikler	Çalışma Grubu 2		Görüşme Grubu	
	F	%	f	%
Cinsiyet				
Erkek	73	36.5	6	40
Kadın	127	63.5	9	60
Yaş				
20-24 yaş	37	18.5	1	7
25-29 yaş	77	38.5	3	20
30-34 yaş	24	12	3	20
35-39 yaş	23	11.5	3	20
40-44 yaş	25	12.5	2	13
45- ve üstü	14	7	3	20
Eğitim Durumu				
Lise	2	1	1	7
Ön lisans	11	5.5	2	13
Lisans	185	92.5	8	53
Lisansüstü	2	1	4	27
Mezun olunan bölüm				
Sınıf Öğretmenliği	160	80	11	73
Diğerleri	40	20	4	27

Çalışma grupları ulaşılabilir örneklem yoluyla seçilmiştir. Ayrıca 15 sınıf öğretmeni ile de görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İkinci çalışma grubunda yer alan ve görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerine ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen *Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Ölçeği* (OÖEHGÖ) ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile toplanmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Ölçeği

Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Ölçeği (OÖEHGÖ)'ni geliştirme sürecinden önce literatür taraması yapılmış ve beş sınıf öğretmeni ile konu hakkında görüşülmüştür. Bu bilgiler ışığında madde havuzu oluşturulmuş ve ikisi sınıf öğretmenliği alanında, ikisi okul öncesi eğitimi alanında çalışan dört uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri sonucunda 31 maddeden oluşan taslak ölçekten iki madde çıkarılmış, bir madde üzerinde değişiklik yapılmıştır. Ölçek, 12'si olumlu 17'si olumsuz olmak üzere toplamda 29 sorudan oluşmaktadır. Olumsuz ifadelerin dikkat çekip ayırt edilebilmesi için koyu yazım biçimi kullanılmıştır. Ölçekte yer alan maddeler, (5) "Tamamen katılıyorum"dan (1)"Hiç Katılmıyorum"a doğru 5'li Likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirilmiştir.

Ölçeğin faktör analizi ve güvenilirlik analizi için birinci çalışma grubu (n=200) ile ölçeğin pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Literatürde ölçek geliştirme ve açıklayıcı faktör analizi yapmak için önerilen değişik rakamlar bulunmaktadır. Bu testler için 100 kişinin altında katılımcıya düşülmemesi gerektiği belirtilmekte, katılımcı sayısının artırılması önerilmektedir (Bryman & Cramer, 1999). Comrey ve Lee (1992), 200 kişinin faktör analizi için uygun bir sayı olduğunu belirtmektedir. Gorsuch (1983), Hatcher (1994) ve Tavşancıl (2002)'a göre faktör analizi için minimum katılımcı sayısı madde sayısının beş katı olmalıdır. Bu çalışma kapsamında geliştirilen ölçek 29 maddeden oluşmaktadır ve 200 kişiye uygulanmıştır. Madde başına ortalama olarak yaklaşık 7 kişi düşmektedir. Mundfrom, Shaw ve Ke (2005) faktör analizinde kullanılacak en az örneklem büyüklüğü hakkında yaptıkları çalışmada, madde sayısının yedi katı büyüklüğündeki katılımcının bu analiz için uygun olduğunu belirtmişlerdir. Pilot uygulama sonucunda ölçeğin Kaiser-Mayer-Olkin değeri .76; Barlett's Test of Sphericity değeri .001 olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda ölçeğin faktör analizi için uygun olduğu belirlenmiş ve faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek için temel bileşenler analizi uygulanmış ve ölçekte yer alan maddelerin dört faktör altında yapılandığı görülmüştür. Yamaç eğitim grafiği de dörtlü faktör yapısını desteklemiştir. Analiz sonucunda elde edilen dörtlü faktör toplam varyansın %62'sini açıklamaktadır. Pilot uygulama sonucunda ölçeğin toplam Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .84 bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları ve bu alt boyutlara ait güvenilirlik katsayıları ve açıklanan varyans yüzdeleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. OÖEHG ölçeğinin alt boyutları ve bu alt boyutlara ait güvenilirlik katsayıları ve açıklanan varyans yüzdeleri

OÖEHG Ölçeğine ait alt boyutlar	Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı(α)	Açıklanan varyans yüzdeleri	Madde Sayısı
Okul Öncesi Eğitimin İşlevi	.83	28.47	10
Okul Öncesi Eğitimin Önemi	.78	13.22	8
Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Hazırbulunuşluğa Katkısı	.76	9.04	6
Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlköğretim Eğitim Kurumları Arasındaki Koordinasyonun Önemi	.75	11.28	5
Toplam	.84	62.01	29

Ölçekte yer alan boyutlar altında toplanan maddeler incelendiğinde, (1) Okul Öncesi Eğitimin İşlevi alt boyutu için "Okul öncesi eğitimin temel işlevinin anneleri çalışan çocukların bakımını sağlamak olduğunu düşünüyorum", (2) Okul Öncesi Eğitimin Önemi alt boyutu için "Okul öncesi eğitimin sadece aileleri okul ve öğretmenle işbirliği kurmaya hazırlama açısından önemli olduğunu düşünüyorum.", (3) Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Hazırbulunuşluğa Katkısı alt boyutu için "Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında ilköğretime hazırbulunuşluk açısından fark olduğunu düşünmüyorum." ve (4) "Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlköğretim Eğitim Kurumları Arasındaki Koordinasyonun Önemi alt boyutu için de "İlköğretim birinci sınıf programının, okul öncesi programı ile bütünlük içerisinde hazırlanmasının öğrencilerin ilköğretime geçişte yaşayabileceği olası uyum sorunlarını azaltması açısından önemli olduğunu

düşünüyorum” maddeleri örnek olarak verilebilir. Ölçeğin tamamı ve her bir maddenin hangi alt boyuta ilişkin olduğunu gösteren tablo ekte sunulmaktadır.

Görüşme Soruları

Görüşme soruları araştırmacılar tarafından oluşturulmuş ve iki sınıf öğretmenliği alan uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Asıl görüşmeler yapılmadan önce üç sınıf öğretmeni ile pilot görüşme yapılmıştır. Pilot görüşme sonucunda görüşme sorularına bir soru eklenmiştir. Asıl görüşmelerde 13 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve ortalama görüşmeler 40 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen nicel veriler, PASW 18.0 yazılımı kullanılarak istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Parametrik testler uygulanmadan önce çalışma grubundan elde edilen verilerin dağılımının normalliği ve varyanslarının homojenliği kontrol edilmiştir. Elde edilen sonuçlar parametrik testlerin uygulanmasının uygun olduğunu göstermiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler tamamlandıktan sonra görüşmelere ait ses kayıtları bilgisayar ortamında yazıya dökülmüştür. Her bir soru için ayrı dosyalar oluşturulup öğretmenlerin verdikleri cevaplar alt alta sıra ile bu dosyalara aktarılmıştır. Öğretmenlerin cevapları içerik analizi ile incelenmiş, metin halinde olan cevaplara sayfa ve sütun numaraları verilerek kodlama işlemi yapılmıştır. Kodlama işlemi tamamlandıktan sonra kodlar kendi aralarında bütünlük oluşturacak şekilde temalar altında toplanmıştır. Veriler iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız olarak kodlanmıştır. Kodlayıcılar arası tutarlılık %92 olarak bulunmuştur. Elde edilen temalar içi ve toplamda kodlamalar arası tutarlılık %88’den büyük olduğu için kodlamaların güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Analiz sonucunda elde edilen kodlar ve temalar karşılaştırma ve yorumlamada kolaylık sağlaması amacıyla yüzde ve frekans olarak sunulmuştur

BULGULAR

Sınıf öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Ölçeği’nden aldıkları toplam puanlar ve alt boyutlardan aldıkları puanlar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. *Sınıf öğretmenlerinin OÖEHG ölçeğinden aldıkları puanların toplamda ve alt boyutlara göre dağılımı*

	<i>n</i>	<i>AMP*</i>	\bar{X}	<i>S</i>
Okul Öncesi Eğitimin İşlevi	200	50	35.25	4.17
Okul Öncesi Eğitimin Önemi	200	40	32.72	5.09
Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Hazırbulunuşluğa Katkısı	200	30	27.18	2.78
Okul Öncesi Eğitim Kurumları İle İlköğretim Eğitim Kurumları Arasındaki Koordinasyonun Önemi	200	25	17.07	2.48
Toplam	200	145	112.22	10.44

AMP (Alınabilecek Maximum Puan)*

Sınıf öğretmenlerinin aldıkları puanlar incelendiğinde puanların orta-üst düzeyde ($\bar{X}=112,22$, $S=10,44$) olduğu gözlenmektedir. Sınıf öğretmenlerinin ölçekten aldıkları toplam puanlar ve alt boyutlardan aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığı bağımsız örneklem *t*-testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda cinsiyet değişkenine göre toplamda ve alt boyutlardan alınan puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Cinsiyet değişkenine göre ölçekten alınan toplam puanlar ve alt boyutlardan alınan puanlar Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmenlerinin OÖEHG ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ve bağımsız örneklem t-test sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	t	P
Okul Öncesi Eğitimin İşlevi	Kadın	127	34.98	4.49	-1.22	.22
	Erkek	73	35.72	3.54		
Okul Öncesi Eğitimin Önemi	Kadın	127	32.94	4.86	.82	.42
	Erkek	73	32.32	5.47		
Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Hazırlanışına Katkısı	Kadın	127	26.98	2.75	-2.01	.06
	Erkek	73	27.69	2.77		
Okul Öncesi Eğitim Kurumları İle İlköğretim Kurumları Arasındaki Koordinasyonun Önemi	Kadın	127	16.91	2.49	-1.17	.24
	Erkek	73	17.30	2.45		
Toplam	Kadın	127	112.50	10.20	- .64	.52
	Erkek	73	111.73	10.90		

* $p < .05$

Sınıf öğretmenlerinin yaş ve mezun oldukları bölüme göre OÖEHG ölçeğinden aldıkları puanların anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla iki yönlü ANOVA testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin yaş ve mezun oldukları bölüm değişkenlerine göre okul öncesi eğitimi hakkındaki görüşleri ile ilgili iki yönlü varyans analizi sonuçları

Kaynak	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Mezunbölüm	57.67	1	57.67	22.55	.001	.107
Yaş	61.82	5	61.82	4.84	.001	.113
Mezunbölüm*yaş	12.26	4	12.26	1.20	.313	.025

* $p < .05$

Yapılan iki yönlü varyans analizi sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin hem yaş [$F(5, 189) = 4.84, p = .001$] hem de mezun olunan bölüme [$F(1, 189) = 22.55, p = .001$] göre okul öncesi eğitimi hakkındaki görüşleri ölçeğinden aldıkları puanlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Test sonuçlarına göre yaş ve mezun olunan bölüm değişkenleri arasında [$F(4, 189) = 1.20, p = .313$] istatistiksel olarak anlamlı bir etkileşim bulunmamaktadır. Yaş grupları arasında bulunan anlamlı farkın araştırılması amacıyla post-hoc testlerinden Scheffe testi yapılmıştır. Bu test sonucuna göre 30-34 yaş grubu ($\bar{X} = 113.91, S = 6.66$) ile 40-44 yaş grubu ($\bar{X} = 103.52, S = 11.94$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Sınıf öğretmenlerinin yaş grupları ve mezun oldukları bölüm değişkenlerine ilişkin bilgiler ve ölçekten aldıkları puanlar da Tablo 6'da sunulmuştur.

Görüşme Sorularına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim hakkındaki düşünceleri ve beklentileri ile ilgili daha detaylı bilgi edinebilmek için 15 sınıf öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Bu kapsamda öğretmenlere sorulan sorular ve öğretmenlerin cevapları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 6. Sınıf öğretmenlerinin yaş grupları ve mezun oldukları bölüm değişkenlerine ilişkin bilgiler ve ölçekten aldıkları puanlar

Değişken	Alt Gruplar	n	\bar{X}	S
Yaş Grupları	20-24	37	108.05	11.14
	25-29	77	108.88	11.57
	30-34	24	113.91	6.66
	35-39	23	112.60	10.84
	40-44	25	103.52	11.94
	45- ve üstü	14	105.50	9.87
Mezun Olunan bölüm	Sınıf Öğr.	160	112.22	10.07
	Diğer	40	105.42	10.23

1.Okul öncesi eğitimin önemi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Sınıf öğretmenlerinin (n =15) tamamı okul öncesi eğitiminin çocukların sosyal, dil, duygusal, psikomotor, özbakım, özgüven gelişimini desteklediği ve okula hazırbulunuşluğu açısından gerekli olduğunu düşünmektedir. Görüşmeye katılan 15 öğretmenden üçü bu dönemde verilen eğitimin gereği ve önemini vurgularken, bu eğitimin kalitesi ve öğretmen niteliklerinin de göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrudan aktarılmıştır. Parantez içinde bulunan (E veya K) öğretmenin cinsiyetini, yanında yer alan numara ise öğretmenin kod numarasını ifade etmektedir.

“Okul öncesi eğitim ehliyetsiz kişilerce verildiğinde yarardan öte zarar verebilir. Kendi sınıfımdan örnek verecek olursam birinci sınıfta aldığım çocuklar arasından okul öncesi eğitim alanlar okula uyum ve sosyal beceriler açısından daha iyi durumdaydılar ancak ücretli olarak tabir ettiğimiz alan dışı arkadaşlar çocuklara dik temel harfleri ve rakamların yazılışını hatalı öğretmiş. Yapılan bu hatalı öğretimi düzeltene dek çok sıkıntı çektim ki bu benim 7. kez birinci sınıf okuttuğum yılda yaşadığım bir sorun. Yeni mezun arkadaşlar bu hatayı düzeltmede daha çok uğraşabilirler.” (E3).

“Okul öncesi eğitimin olmazsa olmaz birşey olduğunu düşünüyorum çünkü çocuklar anasınıfında okul kültürünü almış oluyorlar. Okula alışma süreçleri kısa sürüyor ve böylece okulda asıl yapmaları gereken işe odaklanabiliyorlar. Özgüvenleri daha yüksek oluyor. Yalnız bu eğitimin kimin tarafından ve nasıl verildiği de önemli bence. Ücretli öğretmen olarak veterinerlikten mezun kişilerin de bu görevi yaptığını biliyorum. Bu sene sınıfımda ücretli öğretmenlerden eğitim alan öğrencilerim de vardı. Bir iki öğretmen ses çalışması kapsamında çocuklara harfleri “be-te-ye” gibi vermişler. 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren ses temelli okuma yazma öğretimi yapıyoruz ve bitişik eğik yazı öğretiyoruz. Harfleri tek ses ile “be-te-ye” öğrenen öğrencilere ses yöntemi ile öğretmek ekstra zaman ve çaba gerektirdi. Çocuklar da bocaladılar. Okul öncesinde eğitimin önemli olduğunu ve yapılan yanlış uygulamaların da bir sonraki eğitim basamağında ket vurduğunu düşünüyorum ve gözlemliyorum. Okul öncesinde verilen eğitimin kavram yanlışlarına yol açmaması ve yanlış pekiştirmelerine fırsat vermemesi gerektiğini düşünüyorum.” (K3)

“Okul öncesi eğitimin çok gerekli ve önemli olduğunu düşünüyorum. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında bariz farkı gözlemleyebiliyorum. Okula hazırbulunuşluk, motor, dil, sosyal ve özbakım becerileri açısından daha iyi durumda olduklarını gözlemliyorum.” (K5)

2. Okul öncesi eğitim programını inceleme şansınız oldu mu? Okul öncesi eğitim programı hakkında sahip olduğunuz bilginin kaynağı nedir?

Sınıf öğretmenlerinin hepsi okul öncesi eğitim programını incelemediklerini ve okul öncesi eğitim programı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Okul öncesi eğitim programı hakkında öğretmenlerin sahip oldukları bilginin kaynağı hakkında verdikleri cevaplar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkında sahip oldukları bilginin kaynağı

Öğretmen Sayısı	Bilgi Kaynağı
8	Okul öncesi öğretmenliği yapan diğer meslektaşlarından
4	Kendi çocuğu ya da yakın çevresinde okul öncesi eğitim alan çocukların aldıkları eğitim ve yaptıkları etkinlikler yoluyla
2	Medya ve internet aracılığıyla
1	Okul idaresi aracılığıyla

Sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğretmenler okul öncesi eğitim programı hakkında bilgiyi en fazla (n=8) okul öncesi öğretmenliği yapan diğer arkadaşlarından edinirken, en az (n= 1) okul idaresinden bilgi edinmektedir. Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur.

“Belki şaka gibi gelecek ama bu konuda maalesef net bir bilgim yok. Okul öncesi eğitim hakkında medyada çıkan haberler ve kampanyalar aracılığıyla bazı bilgiler ediniyorum.” (K2)

“Elime alıp inceleme fırsatım olmadı ama okul öncesi öğretmeni arkadaşlarım var. Onlarla konuşurken neler öğretiyorlar, nasıl öğretiyorlar kısmen de olsa fikir sahibi oluyorum” (K8)

3. Sınıf öğretmenliği lisans programında okul öncesi eğitimi hakkında ders almak ister miydiniz?

Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerinin hepsi lisans eğitimleri sırasında okul öncesi eğitimi ile ilgili bir ders almadıklarını belirtmişlerdir. 12 öğretmen okul öncesi eğitimi ile ilgili ders almayı istediklerini belirtirken, bir öğretmen böyle bir dersin gerekli olmadığını düşünmektedir. Sınıf öğretmenliği lisans programında okul öncesi eğitimi ile ilgili ders olmasını isteyen öğretmenler, okul öncesinde verilen eğitimin amaç ve kapsamını bilme (n= 5), öğrencilerin ön yaşantılarını ve önbilgilerini bilme (n=9), okul öncesinde kullanılan eğitim yöntemlerini bilme (n=8) açılarından böyle bir dersin yararlı olacağını düşünmektedir. Okul öncesi eğitimi hakkındaki dersi gerekli görmeyen (n=1) öğretmen ise, bunun için ayrı bir dersin gerekli olmadığını ve bu konu hakkında bir derse ihtiyaçları olmadığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevaplar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Sınıf öğretmenliği lisans programında okul öncesi eğitimi hakkında ders almak ister miydiniz?

Öğretmen Sayısı	Cevap
12	Evet
2	Olabilir
1	Gerekli olduğunu düşünmüyorum

Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur.

“Kesinlikle isterdim. Ben 1998 mezunuyum bizim zamanımızda lisans programında bu tip dersler yoktu. Seçmeli de olsa kesinlikle alırdım. Sonucunda üç ay sonra bu çocuklar bizim öğrencimiz oluyor. Çocuğun okul öncesinde neyi nasıl öğrendiğini, alt yapısını bilmek isterdim.” (K5)

“Bu konuda ders alınabilir, olabilir ama çok da şart olduğunu düşünmüyorum.” (E1)

4. Okul öncesi eğitimi alan çocuklar ilköğretime geçişte sıkıntı yaşamakta mıdır? (Cevap evet ise) Yaşadıkları sıkıntılar nelerdir? Biraz açıklayabilir misiniz?

Sınıf öğretmenlerinin tamamı (n=15) okul öncesi eğitim alan çocukların ilköğretime geçişte sıkıntı yaşadığını düşünmektedir. Öğretmenlerin yaşanan sıkıntılara verdikleri cevaplar Tablo 9’da sunulmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, okul öncesi eğitim alan çocuklar (n=14) dersler esnasında daha fazla oyun oynamak istemekte, (n=12) sınıfta yapılan etkinlik sürecinde daha fazla ön planda olmak istemekte ve arkadaşlarına müdahale edip arkadaşlarının bireysel çalışmalarını yönlendirmeye çalışmakta ve (n=8) birinci sınıfın özellikle ilk döneminde sayı, şekil ve bazı temel kavramları, hayat bilgisi konularını bildikleri ve benzer aktiviteler yaparak ilköğretime geldikleri için derste sıkılmaktadırlar. Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur.

“Hep oyunla öğrenmek istiyorlar, bu da bizim için yani benim için sıkıntı oluşturuyor. Dikkatler, çabuk dağılıyor, çabuk sıkılıyorlar, motive etmek zor. Bu nedenle dersi sürekli eğlenceli işlemek zorunda kalıyorum. Bu da kalabalık sınıf mevcudunda bizim için çok zor.” (K9)

“Okul öncesi eğitim alan çocuklar okulu hep oyun oynanan, oyuncakların olduğu renkli dersliği olan yer olarak zannediyorlar. Ama gerçeği görünce okula gelmek istemeyen, anasının kaçan öğrencilerim oluyor. Birinci sınıfta da oyun oynamak istiyorlar. Ders esnasında sıkılıyorlar.” (E1)

Tablo 9. Sınıf öğretmenlerine göre okul öncesi eğitim alan çocukların ilköğretime geçişte yaşadıkları sıkıntılar

Öğretmen Sayısı	Okul öncesi eğitim alan çocukların ilköğretime geçişte yaşadıkları sıkıntılar
14	Okul öncesi eğitim almayan çocuklara oranla ders sürecinde daha fazla oyun oynamak istiyorlar.
12	Sınıf içerisinde gerçekleştirilen etkinliklerde daha fazla ön planda olmak istiyorlar ve diğer çocukların önüne geçme, onlara fırsat vermeme ya da müdahale etme eğilimindedirler
8	Birinci sınıfın özellikle birinci döneminde bazı konuları bildikleri ve benzer aktiviteleri yaptıkları için derste sıkılıyorlar
7	Tuvalere gitmek ve su içmek için daha fazla talepte bulunuyorlar
7	Sıra sisteminden ve mevcut sınıf ortamından daha çok şikâyet ediyorlar ve ana sınıflarını özlüyorlar.
6	Arkadaşları ile ders esnasında daha fazla konuşuyorlar
6	Sınıfta izin almadan kalkıp dolaşmak istiyorlar
4	Okul öncesi dönemde bazı okul öncesi kurumlarda okuma yazmaya hazırlık çalışmaları altında çocuklara harf öğretilmesi nedeniyle ses öğretimi yöntemiyle okuma yazmada güçlükler yaşanıyor
3	Sınıfa daha sık oyuncak getiriyorlar
3	Motive etmek daha güç

5. Okul öncesi eğitimi almayan çocuklar ilköğretime geçişte sıkıntı yaşamakta mıdır? (Cevap evet ise) Yaşadıkları sıkıntılar nelerdir? Biraz açıklayabilir misiniz?

Sınıf öğretmenlerinin tamamı (n=15) okul öncesi eğitim almayan çocukların ilköğretime geçişte sıkıntı yaşadığını düşünmektedir. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimi almayan çocukların ilköğretime geçişte yaşadıkları sıkıntılara verdikleri cevaplar Tablo 10’da sunulmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, okul öncesi eğitim almayan çocuklar (n=13) evden ve aileden ayrılma korkusu yaşamakta, (n=12) utangaçlık, içe kapanıklık ve korkaklık davranışları sergilemekte ve (n=10) öğretmeni ve diğer sınıf arkadaşları ile iletişim kurma, grup içinde çalışma ve sırasını bekleme gibi

sosyal becerilerde sıkıntı yaşamaktadırlar. Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur.

“Özellikle içe kapanıklık, evden ilk ayrılmanın verdiği korkaklık, tuvalete yalnız gidememe, eşyalarına sahip çıkamama unutmama ve kaybetme başlıca yaşanan sorunlar.” (E3)

“Benin gözlemlediğim kas becerilerinde kalem tutma, makas kullanma, düğme ilikleme konularında sıkıntı yaşıyorlar. Birçok çocuk malesef evde anneleri tarafından yemek yedirilmeye alıştığı için tek başına yemek yemede, elini yıkamada ve tuvalete gitmede problem yaşıyor. Bununla birlikte sınıf kurallarına uyma, sosyal bir ortamda arkadaşları ile işbirliği yapmaya alışmaları daha uzun zaman alıyor.” (K6)

Tablo 10. Sınıf öğretmenlerine göre okul öncesi eğitim almayan çocukların ilköğretime geçişte yaşadıkları sıkıntılar

Öğretmen Sayısı	Okul öncesi eğitim almayan çocukların ilköğretime geçişte yaşadıkları sıkıntılar
13	Evden ve aileden ayrılma korkusu
12	Utangaçlık, içe kapanıklık, korkaklık, çekingenlik
10	Sosyal beceriler (grup içinde çalışma, sırasını bekleme vb.) konusunda sıkıntı yaşama
9	Özbakım becerilerinde (tuvalete kendi başına gitme, yemek yeme vb.) sıkıntı yaşama
8	Kalem tutma, makas kullanma, boyama vb. küçük kas kullanımı gerektiren işlerde sıkıntı yaşama
7	Kelime hazinesi, telaffuz, görselleri okuma, okunan hikâye ile ilgili sorulara cevap verme vb. sıkıntı yaşama
6	Eşyalarına sahip çıkamama, kaybetme
5	Sınıf kurallarına uymada yaşanan problemler
4	Bazı temel kavramları (renkler, şekiller, hayvan, bitki isimleri vb.) bilmeme

6. Bir sınıf öğretmeni olarak okul öncesi eğitimden beklentileriniz nelerdir?

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimden beklentileri incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğu (n=11) okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının standartlaşmasını beklemektedir. Öğretmenler, bazı okul öncesi kurumlarda ses farkındalığı ve ses çalışmaları yapılırken, bazı kurumlarda ise harf öğretimi çalışmaları yapıldığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler, bazı okul öncesi kurumlarında kalemi doğru tutmaya dikkat edilmeden yapılan yazmaya hazırlık çalışmaları sonucunda çocukların yanlış kalem tutma alışkanlığı geliştirdikleri ve bu yanlış alışkanlığı düzeltmek için birinci sınıfın ilk döneminde ekstra çaba harcadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimden beklentileri Tablo 11’de verilmektedir.

Tablo 11. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimden beklentileri

Öğretmen sayısı	Cevaplar
11	Okuma yazmaya hazırlık konusunda yapılan çalışmaların standartlaştırılması
10	Okul öncesinin yaygınlaştırılması çalışmalarında sayısal artışın yanında verilen eğitimin niteliğinin de artırılması
10	Çocukların sosyal gelişiminin daha fazla desteklenmesi
5	Çocukları ilköğretime hazırlama açısından daha işlevsel olması
5	Değer (insani, milli, evrensel, ahlaki vb.) öğretimine daha çok yer verilmesi
4	Kelime hazinesi, telaffuz, görselleri okuma, okunan hikâye ile ilgili sorulara cevap verme vb. etkinliklerin daha fazla sayıda yapılması
3	Türkçe’nin doğru ve düzgün telaffuz edilmesine daha çok dikkat edilmesi

Sınıf öğretmenlerinin tamamı okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması çalışmalarını desteklemektedir. Sınıf öğretmenleri (n=11) okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve okullaşma oranının nicel olarak artmasının yanında verilen eğitimin niteliğinin de artırılmasını beklemektedir. Ayrıca sınıf öğretmenleri (n=10) okul öncesi eğitimde çocukların sosyal gelişimlerinin daha fazla desteklenmesini beklemektedir. Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur.

“Okul öncesi eğitim yaygınlaştırılıp zorunlu eğitim kapsamına alınsa, bize gelen öğrencilerin hepsi bu eğitimi alsaydı bizim işimiz de daha kolay olur. Sınıflarımıza çok karma öğrenci grupları geliyor. Bir kısmı okul öncesi dönemde ses etkinlikleri bile yapıp çoğu sesi tanırken, bazı öğrencilerimiz bizi dinlemekte ve cevap vermekte bile zorlanıyor. Aradaki bu fark, sınıfta çok öğrenci olması nedeniyle bizi zorluyor.” (K4)

“Okul öncesi eğitimden benim en büyük beklentim kalemi doğru tutma alışkanlığı kazandırılmasıdır. Okul öncesinde tabiki boyama çizme çalışmaları yapılacak, ama bu çalışmalar yapılırken çocuğun kalemi gelişmiş güzel tutmamasına dikkat edilmelidir. Çocukların kazandıkları bu yanlış alışkanlıkların düzeltilmesi çok zor. Yanlış kazanılan alışkanlık ve bilgilerin öğrencilere ket vurduğunu düşünüyorum. (E5)

7. Okul öncesi eğitim kurumları ile ilköğretim eğitim kurumları arasında koordinasyonun sağlandığını düşünüyor musunuz?

Sınıf öğretmenlerinin, iki eğitim kurumu arasındaki koordinasyonun sağlanması ile ilgili soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, yedi sınıf öğretmeni iki kurum arasında koordinasyonun sağlanmadığını düşünürken, beş öğretmen koordinasyonun kısmen sağlandığını, üç öğretmen ise koordinasyonun sağlandığını düşünmektedir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim kurumları ile ilköğretim eğitim kurumları arasındaki koordinasyonun sağlanması ile ilgili görüşleri

Öğretmen Sayısı (f)	Cevap
7	Hayır
5	Kısmen
3	Evet

Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur.

“Tam değil. Birinci sınıf ile ana sınıfı programı bütün olarak ele alınmalı. Özellikle birinci sınıfın ilk döneminde çocuklar ana sınıfında benzer etkinlikler yaptığı için bazı derslerde sıkılıyor. Örneğin matematik dersinde büyük, küçük, az, çok, uzak, yakın, rakamları bildiği için sıkılıyor ve öğretmenim biz anaokulunda bunu yaptık şeklinde bize ifade ediyorlar. Arada daha iyi bir bağlantı kurulmalı.” (K1)

“Bütünlük sağlandığını düşünmüyorum. Bunun nedenini de sınıf öğretmeni olarak ben bilmiyorum. Çocuk ne alıyor okul öncesinde? Bunun için tek söyleyebileceğim daha fazla bilinçlenmeliyiz çünkü okul öncesi içeriğini sınıf öğretmeni olarak tam olarak bilmiyoruz henüz” (E3)

8. Okul öncesi eğitimin amaçları arasında yer alan çocuğu ilköğretime hazırlama işlevini yerine getirdiğini düşünüyor musunuz?

Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (n=10) mevcut okul öncesi eğitim uygulamalarının çocukları ilköğretime hazırlama işlevini kısmen yerine getirdiğini düşünmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları ilköğretime hazırlamak için çeşitli çalışmaların yapıldığını ama bu çalışmaların okul öncesi eğitim kurumları arasında da standartlaştırılması ve niteliğinin artırılması gerektiğini düşünmektedir. Sınıf öğretmenlerinden beşi mevcut okul öncesi eğitim uygulamalarının çocukları ilköğretime hazırladığını düşünmektedir. Sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevaplar Tablo 13’de aktarılmaktadır.

Tablo 13. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin ilköğretime hazırlama işlevine ilişkin görüşleri

Öğretmen Sayısı (f)	Cevap
10	Kısmen
5	Evet

Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur

“Evet, hazırladığımı düşünüyorum. Okul öncesi eğitim alıp gelen çocuklar okula daha uyumlu, becerileri daha iyi, önbilgilerinin ve ilgilerinin daha iyi olduğunu gözlemliyorum.” (E1)

“Kısmen karşıladığımı düşünüyorum bunun nedeni de öğretmen yetersizliği; sayısal anlamda ve maalesef nitelik anlamında. Okulların fiziksel donanım eksiklikleri ve okul öncesi ile ilköğretim arasında kopukluk bulunması olduğunu düşünüyorum.” (K7)

9. Çocukların gelişimlerini takip etmek için okul öncesi öğretmenleri ile işbirliği yapmak ister misiniz?

Sınıf öğretmenlerinden onikisi sınıflarında bulunan ve okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi öğretmenleri ile imkânları olsa işbirliği yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri özellikle okullar açılmadan önce sınıflarında öğrenim görececek öğrenciler hakkında önbilgi edinme, çocukların gelişimlerini takip etme, çocukların yaşadıkları sıkıntı ve sorunlarla başetme konusunda önceden yapılan uygulamalardan haberdar olma ve okul öncesi öğretmenlerinin çocukla ilgili yaptıkları değerlendirmeler konusunda bilgi sahibi olmayı istediklerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri ile işbirliğini gerekli görmeyen öğretmen, okul öncesi öğretmenlerinden alacağı bilginin kendisinde önyargı oluşturabileceğini ve bu nedenle işbirliğinin gerekli olmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenleri ile işbirliği yapma konusunda verdikleri cevaplar

Öğretmen Sayısı (f)	Cevap
12	Evet
2	Olabilir
1	Gerekli olduğunu düşünmüyorum

Öğretmenlerin bu soru kapsamında verdiklere cevaplara örnek olarak aşağıda yer alan ifadeler sunulmuştur

“Bence okul öncesi öğretmenleri ile birinci sınıf okutacak öğretmenler koordine içinde olmalı. Sonucunda üç ay sonra bu öğrenciler birinci sınıfa başlayacak. Bu ortaklık 1. sınıfta da devam edebilir. Öğrencileri tanıma ve gelişimlerini takip etme açısından bizlere kolaylık sağlayacağını düşünüyorum.” (E3)

“Gerekli olduğunu düşünmüyorum şu ana kadar bunun eksikliğini yaşamadım. Ayrıca okul öncesi öğretmeni çocuğu tanımam konusunda kendi yargılarını içeren bilgiler verebilir. Öğrencilerime ilişkin önyargısız bir başlangıç yapmayı tercih ederim.” (K2)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüş ve beklentilerinin incelenmesi ve sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüşlerinin yaş, cinsiyet ve mezun olunan bölüm bakımından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla 200 sınıf öğretmenine araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçek uygulanmış ve 15 öğretmen ile de görüşme yapılmıştır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde, sınıf öğretmenlerinin OÖEHG ölçeğinden toplamda aldıkları puanların orta-üst düzeyde olduğu gözlenmektedir. Sınıf öğretmenlerinin OÖEHG ölçeğinden aldıkları puanlarda cinsiyete göre farklılık görülmezken, yaş gruplarına ve mezun olunan bölüme göre farklılık gözlenmiştir. Yiğit-Orhan (2006) tarafından yapılan çalışmada ise sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüş puanlarının yaş grubu ve cinsiyet bakımından farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yiğit-Orhan (2006), sınıf öğretmenlerin puanlarında cinsiyet

değişkenine göre bulunan farkın katılımcı erkek öğretmen sayısının (n=60, %22.06) az olmasından kaynaklanabileceğini ve bu durumun yapılan test sonucunun güvenilirliğine engel oluşturabileceğini ifade etmiştir. Bu çalışmada, kadın (%63.5) ve erkek (%36.5) katılımcı oranlarının birbirine biraz daha yakın olması, gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmamasında etkili olabilir. İleri ki çalışmalarda bu konu cinsiyet açısından eşit orana sahip daha büyük örneklem grupları ile daha detaylı araştırılabilir.

Ölçekten alınan toplam puanlar incelendiğinde 30-34 yaş grubundaki sınıf öğretmenleri en yüksek puana sahipken, 40-44 yaş grubundaki öğretmenlerin en düşük puana sahip oldukları tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüşlerini araştıran başka bir çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. 31-35 yaş grubundaki sınıf öğretmenlerinin en yüksek puana sahip oldukları gözlenirken, 41-45 yaş grubundaki öğretmenlerin en düşük puana sahip oldukları gözlenmiştir (Yiğit-Orhan, 2006). Yaş grupları arasında görülen puan farklılığının birçok nedeni olabilir. Öğretmenlerin mesleki tükenmişlikleri bu nedenlerden biri olabilir. Cemaloğlu ve Erdemoğlu-Şahin (2007) öğretmenlerin mesleki tükenmişliklerini inceledikleri araştırmalarında, en az mesleki tükenmişliği 31-40 yaş grubu öğretmenlerinin yaşadıklarını tespit etmiştir.

Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmenlerin, ölçeğin toplamından ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerden daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Mezun olunan bölümün öğretmenlerin okul öncesi eğitime bakış açıları üzerinde etkili olduğu görülmektedir

Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitimini önemli bulmakta, okul öncesi eğitiminin yaygınlaştırılması ve zorunlu eğitim kapsamına alınması ile ilgili çalışmaları desteklemekte ve bu eğitimin alan eğitimi almış kişilerce verilmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar. Ayrıca okul öncesi eğitim ile ilgili eksik buldukları uygulamalar ve okul öncesi eğitim hakkındaki beklentilerinin okul öncesi programı hazırlanırken dikkate alınmasının önemli olduğu düşünmektedirler. Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitimini, çocukların bütünsel gelişimini desteklemesi ve ilköğretime hazırbuluşluğu artırması bakımından önemli bulmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin tamamı okul öncesi eğitimin kısa vadede yararlarına örnekler vererek bu eğitimi önemli bulduklarını ifade ederken, uzun vadede yararlarından bahseden öğretmen bulunmamaktadır. Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerini gözlemleyerek kendi yaşantıları yoluyla sorulara cevap verdikleri için okul öncesi eğitimin kısa vadede yararlarını vurguladıkları söylenebilir. Bu konuda yapılan birçok çalışma da okul öncesi eğitim alan çocukların almayan çocuklara oranla ilköğretime hazırbuluşluk ve akademik başarı açısından daha avantajlı olduklarını göstermektedir (Cinkılıç, 2009; Dağlı, 2007; Dursun, 2009; Ergün, 2003; Esaspehlivan, 2006). Koçyiğit (2009) tarafından yapılan çalışma, sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimini çocukların gelişim alanlarının bütünsel olarak desteklenmesi ve ilköğretime hazırlanması bakımından önemli bulduklarını ve bu eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmasını desteklediklerini ortaya koymuştur. Ayrıca sınıf öğretmenleri, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasını desteklemekle birlikte bu kurumlarda verilen eğitimin kalitesinin artırılmasını ve özellikle okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında standardın sağlanmasını beklemektedir. Yapıcı ve Ulu (2010) tarafından yapılan araştırmada da sınıf öğretmenleri okul öncesi dönemde okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında yapılan yanlış uygulamalara dikkat çekmişlerdir. Bu çalışma kapsamında da, Koçyiğit (2009) ve Yapıcı ve Ulu (2010)'nun çalışmasına paralel bir sonuç ortaya çıkmış, görüşme yapılan 15 sınıf öğretmenin 11'i okul öncesi eğitim kurumlarında okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının standartlaşması gerektiğini, bazı okul öncesi kurumlarda ses ve harf öğretimine bile yer verilirken bazı kurumlarda ise kalem doğru tutma çalışmalarına bile yer verilmediğini belirtmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin yanlış kalem tutma konusunda kazandıkları alışkanlığı düzeltmede zorlandıklarını ve ekstra çaba harcadıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca sınıf öğretmenleri, okul öncesi dönemde farklı niteliklerde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları sonucunda, sınıflarında farklı düzeyde beceri ve bilgiye sahip daha heterojen bir grupta karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum öğretmenlere, okuma yazmaya öğretimi sürecinde sıkıntı yaratmaktadır. Sınıf öğretmenlerinden dördü bazı öğrencilerin okul öncesi eğitimi sırasında eski sisteme göre harfleri öğrenmeleri ve düz yazı çalışmaları yapmaları nedeniyle bitişik eğik yazı yöntemiyle okuma yazma çalışmalarında güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğretmenlerin önemli bir bölümü, okul öncesi dönemde doğru yapılan uygulamaların çocukların ileriki dönemlerdeki öğrenme süreçlerine destek olurken, yapılan yanlış uygulamaların ise ket vurduğunu ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri okul öncesi dönemde

yanlış kazanılan alışkanlık ve kavram yanlışlarını düzeltmek için ekstra zaman ve çaba harcadıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitimi önemli bulmakla birlikte, okul öncesi eğitim programını incelemediklerini belirtmişlerdir. Okul öncesi eğitim programı hakkında sahip oldukları bilginin kaynağı olarak okullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerini ve yakın çevresinde okul öncesi eğitim alan çocukları göstermişlerdir.

Sınıf öğretmenleri, okul öncesi eğitimin çocukları ilköğretime hazırlama işlevini yerine getirme açısından kısmen başarılı olduğunu düşünmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında ilköğretime hazırlığa yönelik yapılan çalışmaların niteliğinin artırılmasını ve okul öncesi kurumları arasında standardın sağlanması gerektiğini vurgulayan öğretmenler, okul öncesi eğitim alan çocukların almayan çocuklara oranla ilköğretime daha hazır geldiklerini ama her iki grubun da ilköğretime geçişte bazı sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmektedirler. Öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim almayan öğrenciler ilköğretime geçişte en fazla aileden ayrılma konusunda sıkıntı yaşarken, utangaçlık ve içe kapanıklık göstererek sınıf arkadaşları ve öğretmeniyle sosyal ilişkiler kurmakta ve kendini ifade etmekte zorlanmaktadır. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ise ders sürecinde daha fazla oyun oynamak istemelerin sınıf etkinliklerinde daha ön planda olmaya çalışmaları ve özellikle birinci sınıfın ilk döneminde bazı konuları bildikleri ve benzer aktiviteleri yaptıkları için derste sıkılmaları öğretmenler tarafından yaşanan uyum sıkıntısı olarak ifade edilmiştir. Yeşil (2008) yapmış olduğu araştırmada okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin ilköğretime geçişte sosyal beceriler açısından uyum sorunları yaşadıklarını tespit etmiştir. Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencileri ilköğretim sürecinde beceriler açısından karşılaştıran çalışmalar da bu sonuçları desteklemektedir (Atılgan, 2001; Başer, 1996; Erbay, 2008; Kılıç, 2008; Özbek, 2003; Tamkavas, 2003). Yalman (2007), okul öncesi eğitim alan ilköğretim birinci sınıf öğrencileriyle Eylül ve Mayıs aylarında görüşmeler yaparak ilköğretime geçişte yaşadıkları uyum sorunlarını tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öğrencilerin büyük bir bölümü okul öncesindeki sınıf ortamını ve düzenini özlediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin hepsi Eylül ayında oyun oynama açısından anaokulunu tercih ederken, Mayıs ayında %82'si anaokulunu tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yapıcı ve Ulu (2010), ilkokul birinci sınıf öğretmenleri ile yaptıkları görüşme sonucunda çocukların ilkokula geçişte en çok (%30) sıra sistemine alışmakta ve ders saati boyunca sırada oturmakta (%20) zorlandıklarını tespit etmişlerdir. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ilköğretime geçişte yaşadıkları sıkıntıların, öğrencilerin okul öncesi eğitim kurumlarında alışmış oldukları sınıf ve öğretim ortamından, birden ilköğretim sınıf ve öğretim ortamına geçişlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. İlkokula başlama yaşının öne çekilmesi ile birlikte bu sorunun daha da önem kazandığı düşünülmektedir. Bu geçiş sorununu azaltmak için, ilköğretim birinci sınıfta fiziksel ortamın düzenlenmesinde çocukların gelişimsel özellikleri göz önünde bulundurularak, sıra sistemi ile ilgi köşeleri bütünleştirilebilir. Ders, teneffüs ve dinlenme süreleri çocukların dikkat sürelerine göre düzenlenebilir. Ayrıca ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin tuvalet, lavabo ve kantin gibi toplu kullanım alanlarından yararlanma konusunda yaşadıkları sıkıntıları gözönünde bulundurularak, bu alanlarından yararlanmaları kolaylaştırılabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2004 yılında başlattığı ve o tarihten bu yana devam eden bir uygulamayla, ilkokul birinci sınıf öğrencileri, okul kaygısının giderilmesi amacıyla "uyum haftası" adı altında diğer sınıflardan bir hafta önce okula başlamaktadırlar. 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından itibaren de ilköğretime geçiş sürecini kolaylaştırmak amacıyla birinci sınıf öğrencilerine üç aylık bir uyum ve hazırlık programı uygulamaya koyulmuştur. Bu üç aylık süreçte, hazırlanan uyum ve hazırlık çalışma kitapları takip edilmektedir. Hazırlanan bu programın başlıca üç amacı bulunmaktadır. Bu amaçlar: (1) çocukların okula, sınıf ortamına, arkadaşlarına, öğretmenine ve öğretim faaliyetlerine uyumunu kolaylaştırmak, (2) okuma yazma çalışmalarına temel oluşturmak ve (3) birinci sınıf derslerine hazırlık amacıyla bu derslerdeki kazanımları belli oranda ele almaktır (MEB Öğretmen Kitabı, 2012; s.1). Uygulamaya konulan bu yeni uyum ve hazırlık programının ilköğretime geçişte yaşanan sorunların azaltılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Hazırlanan çalışma kitapları ve etkinlikler ile birlikte mevcut ilkokul birinci sınıf öğrenme ortamlarının, öğrenme materyallerinin ve öğretim programının da düzenlenmesinin iki kurum arasındaki geçişin devamlılığı ve bütünlüğü açısından önemli olduğu düşünülmektedir. İleride yapılacak çalışmalarda, uygulanan bu uyum sürecinin etkinliği, uyum sürecinde yaşanan sorunlar ve kaynakları araştırılabilir.

Ayrıca, birinci sınıfa uyum programında okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin, öğretmenler tarafından vurgulanan farklı uyum sorunlarına dikkat edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. İlköğretime yeni başlayan çocukların ilköğretime geçiş sürecinde yaşadıkları sorunların ve okulu uyum düzeylerinin tespit edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Çocukların okula uyum düzeyleri öğretmenler tarafından çeşitli ölçekler (örn: Seven, 2011) kullanılarak değerlendirilip, uyum süreci birinci sınıfın özellikle ilk döneminde aşamalı ve bireyselleştirilmiş bir yapıda sürdürülebilir. Ayrıca, okul öncesi eğitim alan ve almayan grupların yaşadığı uyum problemleri daha geniş örneklem ile araştırılıp elde edilen sonuçlar doğrultusunda yeni uyum programları tasarlanabilir.

Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitim programı ile ilköğretim programı arasında bütünlüğün sağlanması gerektiğini, özellikle okul öncesi eğitimin ülke çapında yaygınlaştırılması sonucunda, bu iki programın bütünlük ve uyum içinde olmasının önemli olduğunu düşünmektedir. Sınıf öğretmenleri okul öncesi öğretmenleri ile işbirliği içinde olmanın önemli olduğunu belirtmektedir. Özellikle birinci sınıfta dönem başlamadan önce öğrenciler hakkında ön bilgi edinme, öğrencilerin gelişimlerini hakkında paylaşımda bulunma ve okul öncesi öğretmenin çocuk hakkında yaptığı değerlendirmeleri paylaşmanın yararlı olacağını belirtmişlerdir. Uygulanan e-okul sistemi ile birlikte öğretmenlerin işbirliği kolaylaştırılıp teşvik edilebilir. Okul öncesi eğitim kurumları ile ilköğretim kurumları arasında sağlanacak koordinasyonun çocukların ilköğretime geçiş süreçlerini kolaylaştırması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla, ilköğretim birinci sınıf programı hazırlanması sürecinde okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yer verilerek bu iki kurum arasındaki koordinasyon güçlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Adams, D., Edie, D., Riley, D., Roach, M., & Ittig, M. (2004). *What we know about pre-kindergarten outcomes for children: the top 10 findings from early childhood research*. http://www.sohe.wisc.edu/outreach/wccrp/pdfs/research_digest_2.pdf adresinden 21.02.2012 tarihinde alınmıştır.
- Aral, N., Kandır, A., & Yaşar, M. (2001). *Okul öncesi eğitim*. İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- Atılğan, G. (2001). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen İlköğretim I. kademe öğrencilerin sosyal beceri özelliklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Barnett, W. S. (1995). Long-term effects of early childhood programs on cognitive and school outcomes. *The Future of Children*, 5(3), 25-50.
- Başer, M. G. (1996). *Anasınıfı eğitimi alan ve almayan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bekman, S., & Gürlesel, C. F. (2005). “Doğru başlangıç Türkiye’de okul öncesi eğitim: Özet bulgular” <http://www.tusiad.org/filearchive/duyuruno681.pdf>. adresinden 01.02.2013 tarihinde alınmıştır.
- Berk, L. E. (2009). *Child development* (8th ed.). Boston: Pearson.
- Bryman, A. & Cramer, D. (1999). *Quantitative Data Analysis with SPSS Release 8 for Windows*, London: Taylor & Francis e-Library, Routledge.
- Büyükekiz, M. (2008). Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin resim uygulamalarındaki farklılıklar. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 391- 404.
- California Department of Education, (CDE) (1997). Elementary teaching and learning division and child development division. *Continuity for young children*. <http://center.serve.org/tt/California%20Continuity%20Final.pdf> adresinden 11.08.2012 tarihinde alınmıştır.
- Cemaloğlu, N., & Erdemoğlu-Şahin, D. (2007). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 465-484.
- Cinkılıç, H. (2009). *Okul öncesi eğitiminin ilköğretim I.sınıf öğrencilerinin okul olgunluğuna etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis. (2th Edition)*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Hillsdale

- Dağlı, A. (2007). *Okul öncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe ve matematik derslerindeki akademik başarılarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Dereli, E. (2012). Okulöncesi öğretmenleri ile ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık süreci ile ilgili görüşlerinin karşılaştırılarak incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 30, 1-20.
- Dikici-Sığırtmaç, A & Yılmaz, E. (2008). İlköğretim birinci sınıfa devam eden çocukların ilk okuma yazmaya geçiş sürelerinin okul öncesi eğitim alma durumuna göre incelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 349, 30-36.
- Docket, S., & Perry, B. (2007). *Transitions to School. Perceptions, expectations, experiences*. Sydney: UNSW Press.
- Dursun, Ş. (2009). A comparison of the mathematical skills of first graders with and without preschool education. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(4), 1705-1715.
- Einarsdottir, J. (2003). When the bell rings we have to go inside: Preschool children's views on the primary school. *European Early Childhood Educational Research Journal. Transitions. Themed Monograph Series, 1*, 35-50.
- Einarsdottir, J. (2007). Children's voices on the transition from preschool to primary school. In A.-W. Dunlop, & H. Fabian (Eds.) *Informing transitions in the early years*, (pp. 74-91). Maidenhead, England: Open University Press.
- Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Ekinci, O. (2001). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Erkan, S. (2011). Farklı sosyoekonomik düzeydeki ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırlanış durumlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 186-197.
- Ergün, S. (2003). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin matematik yetenek ve başarılarının karşılaştırılması olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Esaspehlivan, M. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumuna gitmiş ve gitmemiş 78 ve 68 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fabian, H. and Dunlop, A-W. A. (2005). The importance of play in the transition to school In: Moyles, J. R. (ed) *The Excellence of Play (2nd Edition)*. Berkshire, UK: Open University Press/McGraw-Hill.
- Ferah, A. (1996). *İlkokuma ve yazma öğretiminde görsel algılama ve zekânın yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gogtay, N., Giedd, J. N., Lusk, L., Hayashi, K. M., Greenstein, D., Vaituzis, A.C., ... Rapoport, L. (2004). Dynamic mapping of human cortical development during childhood through early adulthood. *Proceeding of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 101(21), 8174-8179.
- Gorsuch, R. L. (1983). *Factor Analysis*. Hillsdale: NJ: Erlbaum.
- Hatcher, L. (1994). *A step-by-step approach to using the SAS System for factor analysis and structural equation modeling*. Cary, NC: SAS Institute Inc.
- Karagöllü, Ş. (1995). *Anaokulu eğitimi almış ve almamış ilkokul öğrencilerinin cinsiyetlerine ve sınıflarına göre okul başarı düzeyleri ile özsaygı düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaymaz, M. (2005). *Türkiye'de okul öncesi eğitimin fayda- maliyet analizi* <http://www.7cokgec.org/files/1-turkiye-okul-öncesi-egitimin-fayda-maliyet-analizi.pdf2>. adresinden 12.10.2011 tarihinde alınmıştır.
- Kılıç, Z. (2008). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin gelişim becerilerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

- Knudsen, E. I. (2004). Sensitive periods in the development of the brain and behavior. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 16(8), 1412-1425.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerinin görüşleri ışığında okula hazırbulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook of new methods*. London: SAGE
- Milli Eğitim Bakanlığı (1993). XIV Milli Eğitim Şurası Okulöncesi Eğitimi Komisyon Raporu.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2006). *XVII. Milli Eğitim Şurası Okul öncesi Eğitim Komisyon Raporu*. http://ttkb.meb.gov.tr/meb_ays_dosyalar/2012_06/06021327_17_sura.pdf. adresinden 08.12.2011 tarihinde alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). *12 yıl zorunlu eğitim sorular ve cevaplar*. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf adresinden 12.09.2012 tarihinde alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). E-bilgilendirme. Referans no: 648375- 07.03.2012.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). *Uyum ve Hazırlık Çalışmaları Öğretmen Kitabı*. http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/kitaplar/1sinif_ogretmenkitabi.pdf adresinden 05.07.2013 tarihinde alınmıştır.
- Mundfrom, D. J., Shaw, D. G., & Ke, T. L. (2005). Minimum sample size recommendations for conducting factor analyses. *International Journal of Testing*, 5(2), 159-168.
- Oktay, A. (2003). *Türkiye’de kurum merkezli erken çocukluk eğitimi*. AÇEV UNICEF Eğitim Reform Girişimi Raporu Ankara.
- Özbek, A. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukların ilköğretim birinci sınıfta sosyal gelişim açısından öğretmen görüşüne dayalı incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Özmert, E. N. (2005). Erken çocukluk gelişiminin desteklenmesi: 1 beslenme. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 48, 179-195. http://www.pediatrportal.com/resimler/120_beslenme.pdf adresinden 18.11.2011 tarihinde alınmıştır.
- Öztürk, H. (1995). *Okul öncesi eğitim kurumlarına giden ve gitmeyen öğrencilerin alıcı ve ifade edici dil düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Poyraz, H., & Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitiminin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Schweinhart, L. J. (2007). Outcomes of the HighScope Perry Preschool Study and Michigan School Readiness Program. In M. E. Young & L. M. Richardson (Eds.), *Early child development*. Washington, DC: The International Bank for Reconstruction/The World Bank.
- Seven, S. (2011). Okula uyum öğretmen değerlendirmesi ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 29-42.
- Siva, L. (2008). *Okul öncesi eğitimin ilkokul başarısına etkisi ve bir uygulama*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tamkavas, E. (2003). *5-6 yaş çocuklarının öz bakım becerilerinin cinsiyet ve okul öncesi eğitim alma durumlarına göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Taner, M. (2003). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Taner, M., & Başal, H. A. (2005). Farklı sosyoekonomik düzeylerde okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 395-420.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Temiz, G. (2002). *Okul öncesi eğitimin çocuğun dil gelişimine olan etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Toluç, Z. (2008). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin gelişim becerilerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Tuğrul-Atik, B. (1992). *Anaokulu eğitimi alan ve almayan çocukların ilköğretim birinci sınıf akademik başarı ve ruhsal uyum davranışlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- United Nations Children's Fund, (UNICEF), (2012). *School Readiness and Transitions*. http://www.unicef.org/publications/files/CFS_School_Readiness_E_web.pdf adresinden 15.01.2013 tarihinde alınmıştır.
- Uğur, H. (1998). *Anasınıfı eğitiminin sosyalleşmedeki rolü ve öğrencileri sosyalleştirme açısından özel ve devlet anasınıflarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Ural, O., & Ramazan, M. O. (2007). Türkiye'de okul öncesi eğitimin dünü ve bugünü. In Özdemir, S., Bacanlı, H., & Sözer, M. (Eds.). *Türkiye'de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi: temel sorunlar ve çözüm önerileri*, (s. 11-61). Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Yalman, D. (2007). *İlköğretim okulu yöneticilerinin, birinci sınıf öğretmenlerinin, anasınıfı öğretmenlerinin ve okul öncesi eğitim almış birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitimden ilköğretime geçişte yaşanan uyum sorunlarıyla ilgili görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yapıcı, M., & Ulu, F. B. (2010). İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerinden beklentileri. *Kuramsal Eğitim Bilimleri*, 3(1), 43-55.
- Yekta, M. (2005) *Okul öncesi Eğitimi Almış İlköğretim 2. Kademe 7. Sınıf Öğrencilerinin Resim Derslerindeki Başarı Durumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Yeşil, D. (2008). *Okul öncesi eğitim alan almayan öğrencilerin okula uyumlarını karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yiğit-Orhan, A. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.

EK 1: Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Ölçeği ve Alt Boyutları

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Okul öncesi eğitimin ailelerin eğitilmesi açısından da önemli olduğunu düşünüyorum.					
2. Okul öncesi eğitimin çocukların okul ortamına alışmalarına katkı sağladığını düşünüyorum.					
3. Okul öncesi eğitimin farklı çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı sağladığını düşünmüyorum.					
4. Okul öncesi eğitimin çocukların öğretmenin verdiği yönergelere uygun hareket etmeyi öğrenmelerine katkı sağladığını düşünüyorum.					
5. Öğrencilerim hakkında bilgi edinirken okul öncesi öğretmenleri tarafından doldurulan öğrenci gelişim dosyalarından yararlanmanın faydalı olacağını düşünmüyorum.					
6. Okul öncesi eğitimin amacının çocukları ilköğretime hazırlamak olduğunu düşünmüyorum.					
7. Okul öncesi eğitimin çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak açısından önemli bir görev üstlendiğini düşünüyorum.					
8. Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan faaliyetlerin çocukları eğitmekten çok onları eğlendirmek ve hoşça vakit geçirmelerini sağlama amacıyla yapıldığını düşünüyorum.					
9. Okul öncesi eğitimin, çocuklara ilköğretimde gerekli olan matematik becerileri (sayılar, şekiller, örüntü vb.) kazanmalarına katkı sağladığını düşünmüyorum.					
10. Okul öncesi eğitimin aileleri, okul ve öğretmenle işbirliğine hazırladığını düşünüyorum.					
11. Okul öncesi eğitimin çocukların sosyal gelişimine katkı sağladığını düşünüyorum.					
12. İlköğretim birinci sınıf programının, okul öncesi programının devamı şeklinde bir bütünlük içerisinde hazırlanması gerektiğini düşünüyorum.					
13. Okul öncesi eğitimin çocukların dil gelişimlerine katkı sağladığını düşünüyorum.					
14. Okul öncesi eğitime Türkiye'de gereken önemin verildiğini düşünmüyorum.					
15. Sınıf öğretmenliği bölümünde okul öncesi eğitimi hakkında bilgi verilmesi gerektiğini düşünüyorum.					
16. Okul öncesi eğitimin çocukların eğitim hayatında önemli bir basamak olduğunu düşünmüyorum.					
17. Okul öncesi eğitimin çocukların fiziksel gelişimine katkı sağladığını düşünmüyorum.					

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
18. İlköğretim birinci sınıf programının, okul öncesi programı ile bütünlük içinde hazırlanmasının öğrencilerin ilköğretime geçişte yaşayabileceği olası uyum sorunlarını azaltması açısından önemli olduğunu düşünüyorum.					
19. Ülkemizde okul öncesi eğitimin öneminin anlaşılması ve yaygınlaştırılması konusunda geç kalındığını düşünmüyorum.					
20. Okul öncesi eğitimin sadece aileleri okul ve öğretmenle işbirliği kurmaya hazırlama açısından önemli olduğunu düşünüyorum.					
21. Okul öncesi eğitimin çocukların bilişsel gelişimine katkı sağladığını düşünmüyorum.					
22. Okul öncesi öğretmenleri ile sınıf öğretmenlerinin çocukların gelişimini takip etmek için özellikle birinci sınıf sürecinde etkileşim içerisinde olmalarının yararlı olacağını düşünüyorum.					
23. Okul öncesi eğitimin çocukların duygusal gelişimine katkı sağladığını düşünmüyorum.					
24. Okul öncesi eğitimin temel işlevinin anneleri çalışan çocukların bakımını sağlamak olduğunu düşünüyorum.					
25. Okul öncesi eğitimin gerekli olduğunu düşünmüyorum.					
26. Okul öncesi eğitimin çocuklara okuma yazmaya hazırlık açısından katkı sağladığını düşünmüyorum.					
27. Okul öncesi eğitimin çocukların özbakım becerilerine katkı sağladığını düşünmüyorum.					
28. Okul öncesi programını özellikle anadili Türkçe olmayan öğrencileri ilköğretime hazırlaması açısından önemli buluyorum.					
29. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında ilköğretime hazırbulunuşluk açısından fark olduğunu düşünmüyorum.					

Faktörler	Madde Numaraları
Okul Öncesi Eğitimin İşlevi (10 madde)	3,6,7,11,13,17,21,23,24,27
Okul Öncesi Eğitimin Önemi (8 madde)	1,8,14,16,19,20,25,28
Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Hazırbulunuşluğa Katkısı (6 madde)	2,4,9,10,26,29
Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlköğretim Eğitim Kurumları Arasındaki Koordinasyonun Önemi (5 madde)	5,12,15,18,22